

Abstrakt

Konspirační teorie jsou staronový fenomén, který v posledních třech staletích nabyl důležitosti a specifické povahy. Neoficiálně se etablovaly jako alternativní tradice výkladu historických událostí, na kterou může být navázána i alternativní forma spirituality, která je známá jako konspiritalita. Tento způsob interpretace obvykle nabývá moci v momentech, kdy konsenzuálně přijatý světonázor pozbyl své plauzibility pro jednotlivé konkrétní osoby nebo skupinu.

Konspirační teorie jsou verbalizací určitého způsobu myšlení a jednání. Nejčastěji jsou manifestovány ve formě mýtu, který je chápán jako jedna z dominantních struktur běžně asociována s tradičně chápaným náboženstvím. Z tohoto hlediska a s ohledem na funkci konspiračních narativů, jsou konspirační teorie zkoumány jako funkcionální a strukturální ekvivalenty náboženství.

Mezi takové funkce patří především obrana řádu (*nomos*), rozlišování vnější reality a vysvětlení přítomnosti Zla ve světě. Dále se také konspirační teorie mohou stát médiem či nástrojem sociálních aktérů v mocenských bojích.

Tato práce představuje přehled současných přístupů v religionistickém diskursu, které se zabývají nekonvenční religiozitou a využívá těchto přístupů pro studium konspiračních teorií.